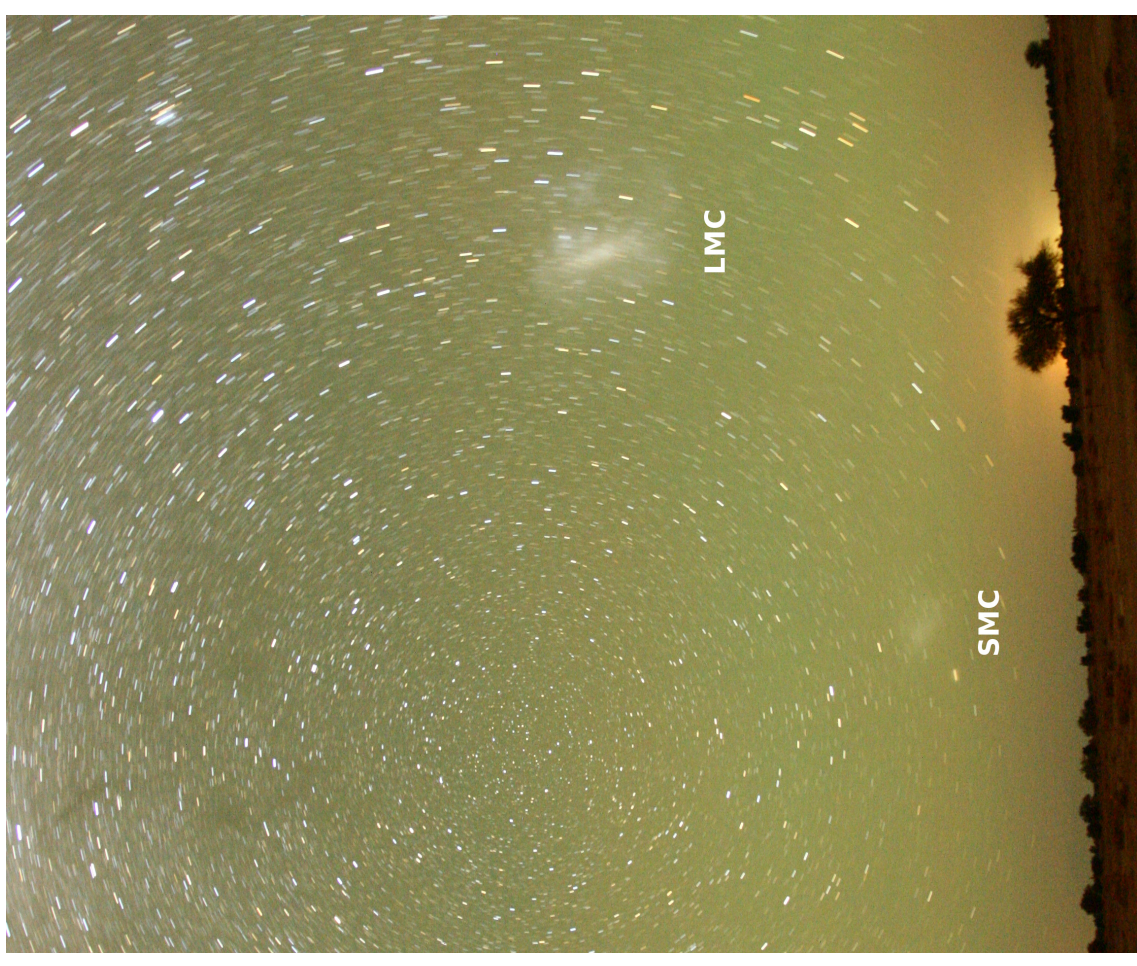

POVĚTRONĚ

Královéhradecký astronomický časopis

číslo 4/2010
ročník 18

SLOVO ÚVODEM. V posledních dvou měsících bylo zvláště potěšující pozorování Perzeid, které se uskutečnilo jednak 10. srpna v Jedlově v Orlických horách a jednak nad ránem 13. srpna v Kounově. Cestovali jsme tam vždy dvěma auty: já z Hradce a Radek z Jaroměře. Řádově čtyři desítky meteorů na noc a pozorovatele, několik velmi jasných meteorů se stopami a výbuchy nebo probuzení Sluncem vycházejícím za Velkou Deštnou si budeme chvíli pamatovat, alespoň do výpravy za říjnovými Orionidami.

Povětroň 4/2010 je však věnován výpravě za podstatně tmavší oblohou, než jaká se nachází u nás. Ovšem podle toho, co píše Martin Lehký, je v Chile možné vidět zajímavé věci i ve dne! Například meteorický kráter Monturaqui. Druhá část pak byla napsána slunečními hodináři, konkrétně Jaromírem Cieslou, a dokumentuje jarní exkurzi po Olomouci a diptychové sluneční hodiny.

Miroslav Brož

Obsah

Martin Lehký: <i>StarChile 2010</i>	3
Jaromír Ciesla: <i>Sluneční Olomouc 24. 4. 2010</i>	12
Jaromír Ciesla: <i>Sluneční hodiny 2. kvartálu</i>	17
<i>Program Hvězdárny a planetária v Hradci Králové</i>	20
Jaromír Ciesla: <i>Destičkové sluneční hodiny</i>	21

strana

Elektronická (plnobarvná) verze časopisu Povětroň
ve formátu PDF je k dispozici na adrese:
(<http://www.ashk.cz/povetron/>)

Povětroň 4/2010; Hradec Králové, 2010.

Vydala: **Astronomická společnost v Hradci Králové** (4. 9. 2010 na 235. setkání ASHK)
ve spolupráci s **Hvězdárnou a planetáři v Hradci Králové**

vydání 1., 24 stran, náklad 100 ks; dvouměsíčník, MK ČR E 13366, ISSN 1213-659X

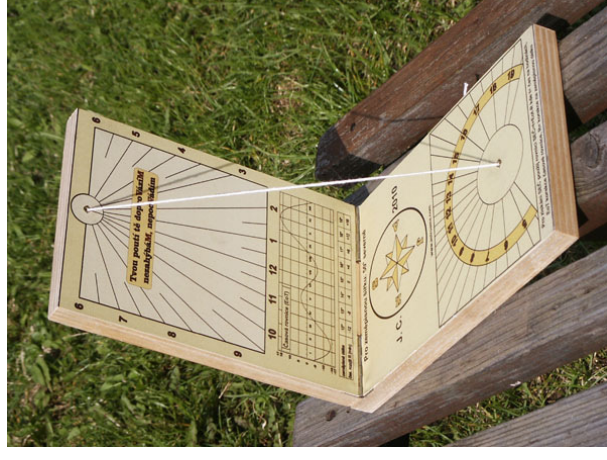
Redakce: Miroslav Brož, Martin Cholasta, Josef Kujal, Martin Lehký a Miroslav Ouhrabka

Předplatné tištěné verze: vyřizuje redakce, cena 35,- Kč za číslo (včetně poštovného)

Adresa: ASHK, Národních mučedníků 256, Hradec Králové 8, 500 08; IČO: 64810828

e-mail: (ashk@ashk.cz), web: (<http://www.ashk.cz>)

Model těchto hodin obsahuje svislý a vodorovný číselník, graf časové rovnice a tabulku pro korekci na zeměpisnou délku. Z rovné překlíčky nebo jiné dostupné a vhodné desky vyřizujeme dva obdélníky. Jeden podle rozměru svislého číselníku a jeden pro vodorovný číselník, který bude delší o tloušťku použitého materiálu. Obě destičky spojíme pantíkem tak, aby v zavřeném stavu lícovaly na bočních stranách a vepředu. Po rozevření musí svírat pravý úhel a lícovat se zadní hranou svislé desky. Vystříháme oba číselníky a přesně nalepíme. V místě pantů se budou stýkat. V bodech, kde se hodinové rysky protínají, navrtáme dírky, do kterých upevníme provázek, a to tak, aby po rozevření byl napnutý. Teď stačí jen vyjít ven, ustavit na vodorovnou podložku ve směru sever-jih a odečíst podle místa stínu provázku na stupnici pravý místní sluneční čas. Ten lze samozřejmě převést přičtením aktuální hodnoty časové rovnice ($-E$) a korekce na zeměpisnou délku na čas pásmový. Do doby, než mocní tohoto světa přijdou na nesmyslnost letního času, musíme pamatovat tuto hodinu přičíst.

Obr. 6 — Hotový model destičkových slunečních hodin s jižním a vodorovným číselníkem, s tabulkou časové rovnice, korekcí o zeměpisnou délku a různici světových stran.

Obr. 7 — Dvojice slunečních hodin v Olomouci, Křížkovského ulici 10 (ev. č. OC 10/2), po narovnání ukazatele. K článku na str. 12.

Obr. 8 — Gnomonicky bohaté hodiny ve Wurmově ulici 11 (OC 10/3). Bílou barvou byly do obrázku přidány popisy slabě patrných částí číselníku.